

VERSTERKEN VAN DE ARBEIDSMARKT-PARTICIPATIE VAN EERSTE GENERATIE VROUWEN MET NIET-EU HERKOMST

Commissie Diversiteit
sterk door overleg

Dit cijferrapport hoort bij het advies Versterken van de arbeidsmarktparticipatie van de eerste generatie vrouwen met een niet-EU herkomst van de Commissie Diversiteit.

Deze nota brengt cijfers samen over vrouwen van de eerste generatie met een niet-EU herkomst (of vrouwen geboren buiten de EU) en hun positie op de Vlaamse arbeidsmarkt. We brengen daartoe achtereenvolgens cijfermateriaal samen over: 1) het aandeel van deze vrouwen in de Vlaamse beroepsbevolking, 2) een aantal kernindicatoren die de kwetsbare positie van deze vrouwen op de Vlaamse arbeidsmarkt schetsen, 3) een aantal belangrijke bepalende factoren die het waarom van deze kwetsbare positie mee kunnen onderbouwen.

In deze nota vallen we terug op beschikbare cijfers voor 2024 (of eerder) van onder meer het Steunpunt Werk, EU-LFS, VDAB en het OESO-rapport 'Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Flanders, Working Together for Integration, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/4ea309cb-en. We zijn dankbaar voor de bijkomende cijfers die op vraag werden aangeleverd door het Steunpunt Werk.

De website van het Steunpunt Werk bevat intussen cijfers voor de werkzaamheidsgraad en de werkloosheidsgraad voor 2025. Voor de vergelijkbaarheid van alle cijfers werken we in de cijferrapport met de cijfers voor 2024. https://www.steunpuntwerk.be/cijfers/vlaanderen-binnen-europa-werkzaamheid.

Aandeel

In 2024 zijn er 450.000 personen geboren buiten de EU-27 op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) in Vlaanderen, of 10,5% van de beroepsbevolking in Vlaanderen. Ongeveer de helft (50,9%) of 229.050 personen daarvan zijn vrouwen[1].

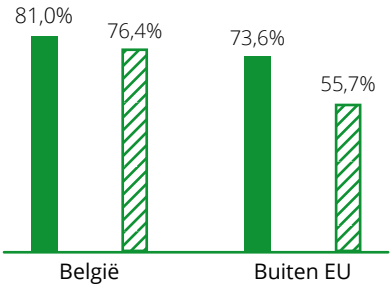

Kernindicatoren

Vrouwen geboren buiten de EU bevinden zich op het snijpunt van de assen gender en etniciteit en worden hierdoor vaak geconfronteerd met een dubbel nadeel op de arbeidsmarkt. Ze hebben in Vlaanderen een lagere werkzaamheidsgraad en een (veel) hogere inactiviteitsgraad op basis van zowel geslacht als hun geboorteland.

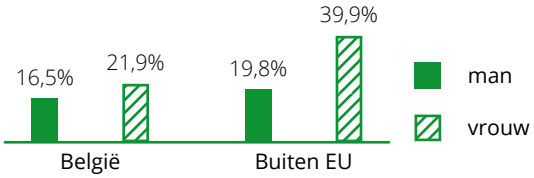
De werkzaamheidsgraad omvat naast het aantal personen in loondienst ook het aantal ondernemers in Vlaanderen. Ook binnen ondernemerschap zijn vrouwen geboren buiten de EU minder vertegenwoordigd dan vrouwen van Belgische origine en mannen geboren buiten de EU.

werkzaamheidsgraad
(2024, 20-64 jaar, Vlaamse Gewest)
naar geslacht en geboorteland

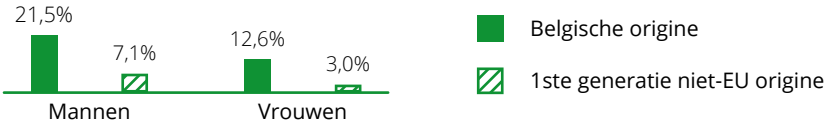
Bron: Steunpunt Werk - Vlaanderen binnen Europa: Werkzaamheid o.b.v. Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) - EAK, Eurostat - LFS

niet-beroepsactiviteitsgraad
(2024, 20-64 jaar, Vlaams Gewest)
naar geslacht en geboorteland

Bron: Steunpunt Werk/WEWIS op basis van VDAB en Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) – EAK

aandeel zelfstandigen
(2017, 20-64 jaar, Vlaams Gewest)
naar geslacht en origine

Bron: FOD Economie, 2023

De kloof in werkzaamheids- en inactiviteitsgraad[2] tussen vrouwen geboren in België en geboren buiten de EU neemt wel af.

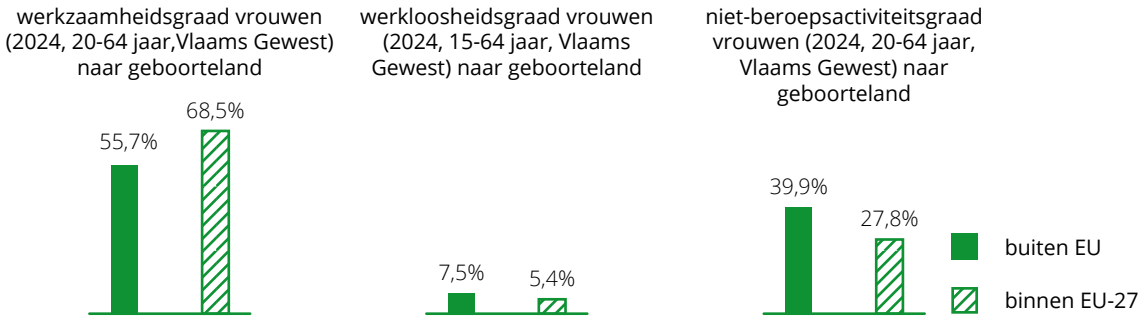
Bron: Steunpunt Werk - Vlaanderen binnen Europa: Werkzaamheid o.b.v. Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) - EAK, Eurostat - LFS

Bron: Steunpunt Werk/WEWIS op basis van VDAB en Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) – EAK

Toch blijft de arbeidsmarktpositie van vrouwen geboren buiten de EU zeer kwetsbaar in Vlaanderen, ook in vergelijking met andere groepen van vrouwen met een migratieachtergrond en in internationaal perspectief.

- Deze vrouwen hebben een veel lagere werkzaamheidsgraad, hogere werkloosheidsgraad en veel hogere inactiviteitsgraad dan **vrouwen geboren binnen de EU-27** (excl. België), waarvan de arbeidsmarktpositie veel meer aanleunt bij die van vrouwen geboren in België.

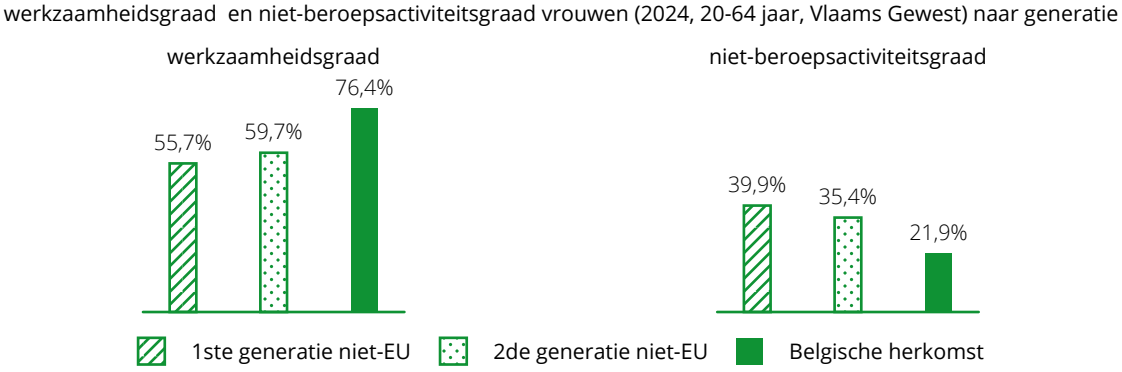

Bron: Steunpunt Werk - Vlaanderen binnen Europa: Werkzaamheid o.b.v. Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) - EAK, Eurostat - LFS

Bron: Steunpunt Werk - Vlaanderen binnen Europa: Werkzaamheid o.b.v. Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) - EAK, Eurostat - LFS

Bron: Steunpunt Werk op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) - EAK

- Hoewel er ook voor de **2e generatie vrouwen met een niet EU-herkomst** een aanzienlijke werkzaamheids- en inactiviteitskloof blijft met vrouwen van Belgische herkomst, is die wel kleiner dan die met de 1e generatie (vrouwen geboren buiten de EU).

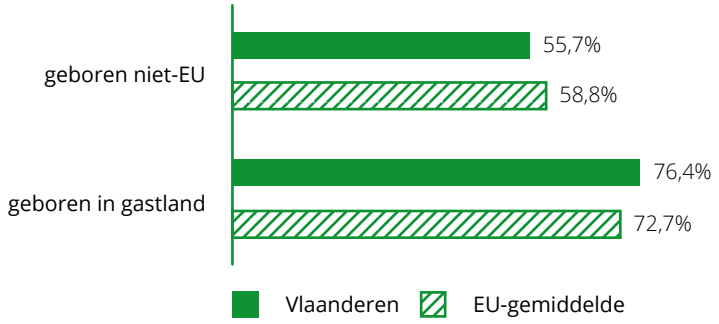

Bron: Steunpunt Werk/WEWIS op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) – EAK

2 De werkzaamheidsgraad (20-64 jaar) van vrouwen geboren buiten de EU steeg tussen 2020 (47,9%) en 2024 (55,7%) sterker (+7,8ppt), dan voor vrouwen geboren in België (+2,9ppt, 73,5% in 2020 en 76,4% in 2024). De inactiviteitsgraad (20-64 jaar) van vrouwen geboren buiten de EU daalde tussen 2020 (47,3 %) en 2024 (39,9%) sterker (-7.4ppt) , dan voor vrouwen geboren in België (-2.5 ppt, 24,4% in 2020 en 21,9% in 2024)- Cijfers Steunpunt Werk – Trendrapport kwetsbare groepen 2025

- In vergelijking met andere landen doet Vlaanderen het niet goed wat betreft deze groep. Hoewel vrouwen geboren buiten de EU in heel wat Europese landen een kwetsbare arbeidsmarktpositie hebben, **combineert Vlaanderen in vergelijking met de Europese gemiddeldes een hoge werkzaamheidsgraad bij vrouwen geboren in het gastland (België) met een zeer lage werkzaamheidsgraad voor vrouwen geboren buiten de EU**.

werkzaamheidsgraad vrouwen (2024, 20-64 jaar, Vlaams Gewest vs. EU-gemiddelde) naar geboorteland

Bron: Steunpunt Werk - Vlaanderen binnen Europa: Werkzaamheid o.b.v. Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) - EAK, Eurostat - LFS

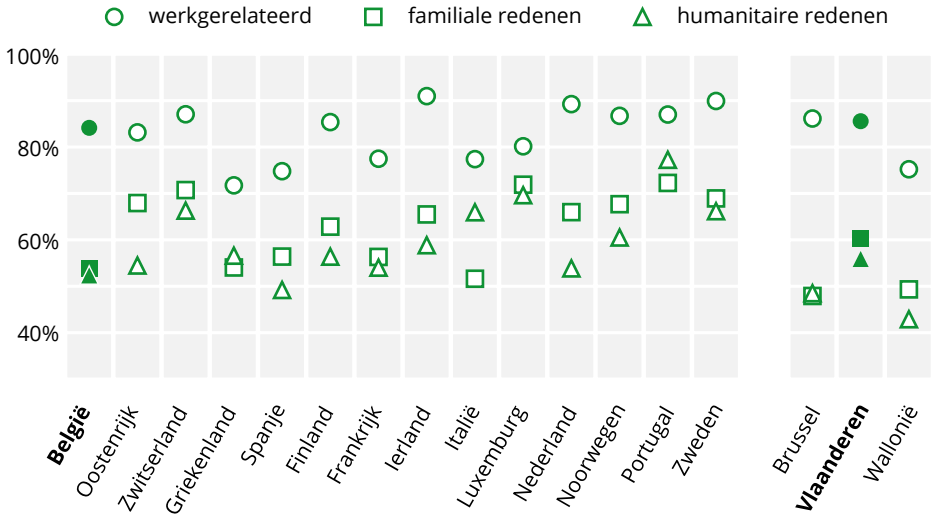
Tot slot kent Vlaanderen het hoogste aandeel vrouwen geboren buiten de EU in inactiviteit binnen de Europese OESO-landen (2021)[3]. Veel van deze vrouwen zijn wel op andere manieren 'actief', bv. door voor (eigen of andere) kinderen te zorgen, een opleiding of cursus te volgen of vrijwilligerswerk te doen[4].

Belangrijke bepalende factoren

- **Migratiereden**

Zoals elders in de OESO variëren de arbeidsmarktresultaten in Vlaanderen sterk naargelang de migratiereden. In Vlaanderen hebben **arbeidsmigranten de hoogste geschatte werkzaamheidsgraad bij aankomst en nadien. Dit ligt een stuk lager voor gezins- en humanitaire migranten.**

werkzaamheidsgraad (2023, 15-64 jaar, Vlaams Gewest en selectie van Europese OESO-landen) naar migratiereden

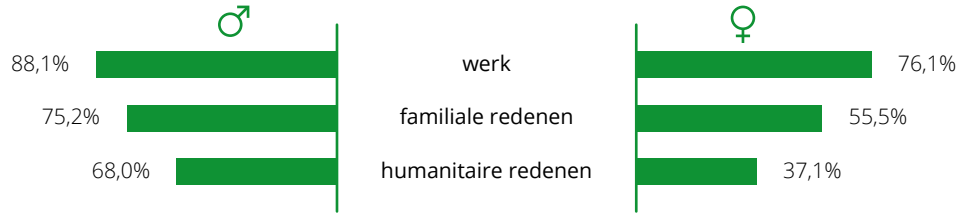
Bron: EU-LFS

3 OECD (2023), Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Flanders, Working Together for Integration, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/4ea309cb-en., p.50

4 Idem, p. 50-52.; VDAB (2020), Niet "inactief", maar "anders-actief" drempelonderzoek bij niet-beroepsactieve vrouwen met een migratieachtergrond.

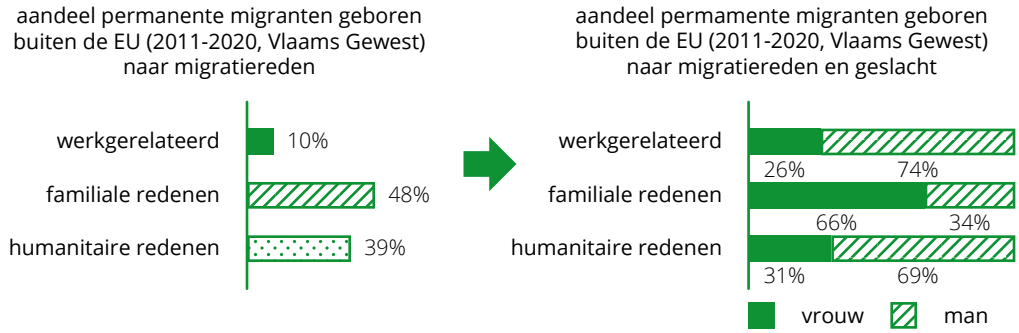
Per migratiereden verschilt het beeld nog eens sterk naargelang geslacht. De werkzaamheidsgraad van vrouwen ligt voor elke migratiereden lager dan voor mannen. Dit verschil is het meest uitgesproken voor vrouwen die migreerden omwille van familiale of humanitaire redenen.

werkzaamheidsgraad (2021 & 2023, 20-64 jaar, Vlaams Gewest) naar migratiereden en geslacht

Bron: EU-LFS

In Vlaanderen migreerde slechts 10% van de permanente migranten geboren buiten de EU (2011-2020) wegens werkgerelateerde redenen, waarvan het grootste deel bestaat uit mannen (73%). 39% migreerde omwille van humanitaire redenen. **Het grootste deel van de permanente migranten geboren buiten de EU (48%) migreerde vanwege familiale redenen. Twee derde daarvan zijn vrouwen.**

Bron: OECD (2023), Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Flanders

Onderzoek toont aan dat dit hoog aandeel van en de lagere werkzaamheidsgraad bij vrouwelijke gezinsmigranten meerdere oorzaken heeft[5]:

- Migratie vertrekt meestal vanuit één van beide partners. Zo ontstaat er in het gezin **een 'gebonden meeverhuizer' die vaak geneigd is voorrang te geven aan het welzijn van het gezin boven individuele loopbaanvooruitzichten.** Aangezien zij gemiddeld minder verdienen, zijn **vrouwen vaker gebonden meeverhuizers**.

- **Ook sociale normen en verwachtingen in het land van herkomst spelen een rol**, en worden vaak voorgezet in het land van aankomst. Zo nemen vrouwelijke migranten vaak sneller deel aan de arbeidsmarkt na migratie, als ze komen uit landen waar vrouwelijke arbeidsparticipatie traditioneel hoog is, en omgekeerd. Traditionele genderrollen binnen het gezin kunnen de loopbaanontwikkeling van vrouwen dan weer belemmeren.

Tegelijkertijd benadrukt onderzoek dat de term 'gezinsmigratie' te breed is[6]. Behoeften en vaardigheden binnen deze groep zijn divers. Het gaat vaak om individuen met een hoog opleidingsniveau en professionele ervaring die niet passen in het stereotype beeld van de afhankelijke partner. Het niet erkennen van die diversiteit kan integratie op de arbeidsmarkt belemmeren.

5 Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). De positie van vrouwen van niet-EU-herkomst op de Belgische arbeidsmarkt. Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, p. 18-19

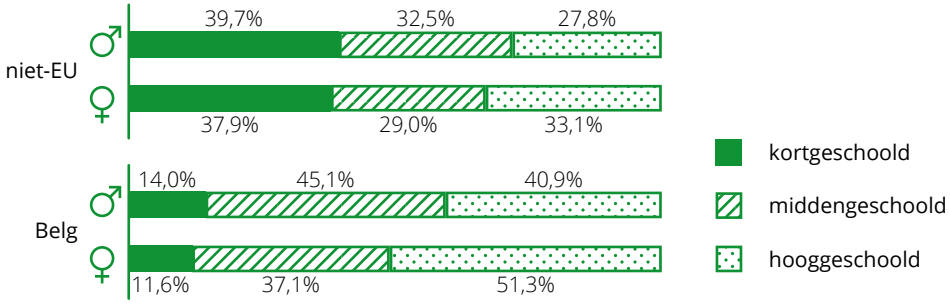
6 Binst, B., Bircan, T., Pineda Hernandez, K., Purkayastha, D., Rycx, F., and Volral, M. (2023). Personen met een migratieachtergrond naar gender op de arbeidsmarkt in België, KBS.

- **Opleidingsniveau**

Net als in de meeste andere OESO-landen hangen de arbeidsmarktkansen in Vlaanderen samen met het opleidingsniveau. De kansen op werk nemen sneller toe voor personen met een diploma secundair of hoger onderwijs dan voor personen met een diploma lager- of lager secundair onderwijs. **Toch zijn er grote verschillen in opleidingsniveau enerzijds en werkzaamheidsgraad o.b.v. opleidingsniveau anderzijds naargelang gender en geboorteland.**

- Vrouwen zijn over het algemeen hoger geschoold dan mannen, al zijn vrouwen geboren buiten de EU dat beduidend minder vaak dan vrouwen geboren in België.

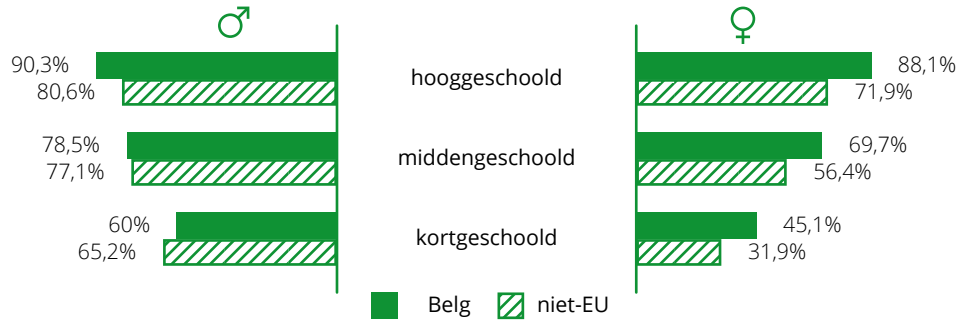
onderwijsniveau (2021-2024, 25- 64-jaar, Vlaams Gewest) naar geboorteland en geslacht

Bron: EU-LFS

- De werkzaamheidsgraad neemt toe met het opleidingsniveau, ongeacht het geboorteland. Wel is er voor elk opleidingsniveau een werkzaamheidskloof tussen personen geboren buiten de EU en personen geboren in België, en is die telkens groter voor vrouwen dan voor mannen. Voor laaggeschoolde mannen geboren buiten de EU is de kloof zelfs positief.

werkzaamheidsgraad (2021-2024, 20-64-jaar, Vlaams Gewest) naar geboorteland, geslacht en onderwijsniveau

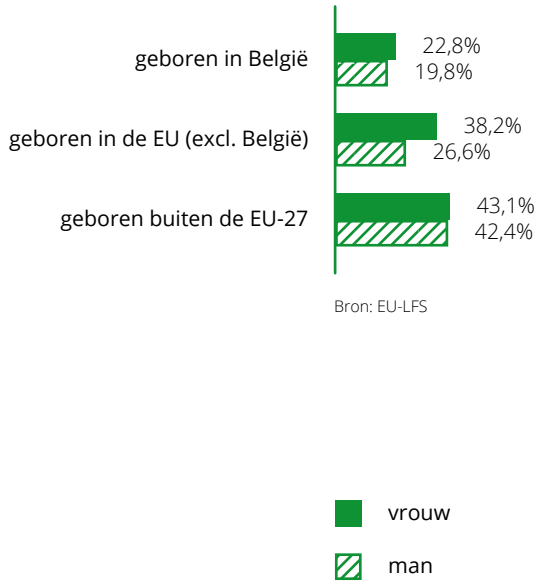
Bron: EU-LFS

Ondanks het feit dat vrouwen geboren buiten de EU doorgaans hoger geschoold zijn dan mannen geboren buiten de EU, zijn ze minstens even vaak overgekwalificeerd en ervaren ze meer drempels in het vinden van gepast werk, o.a. door een gebrek aan taalvaardigheid in de voertaal van het gastland en het ontbreken van erkenning van een diploma behaald in het buitenland[7]. Onderzoek toont aan dat de erkenning van buitenlandse diploma's een positief effect heeft op de arbeidsdeelname, en vooral bij vrouwen[8]. Dat kan o.a. te maken hebben met het feit dat vrouwen vaker zijn opgeleid in sectoren als de zorg en het onderwijs, wat vaker gereglementeerde beroepen zijn en waar taalvaardigheid in de voertaal van groot belang is.

7 OECD (2023), Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Flanders, Working Together for Integration, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/4ea309cb-en., p.60-61

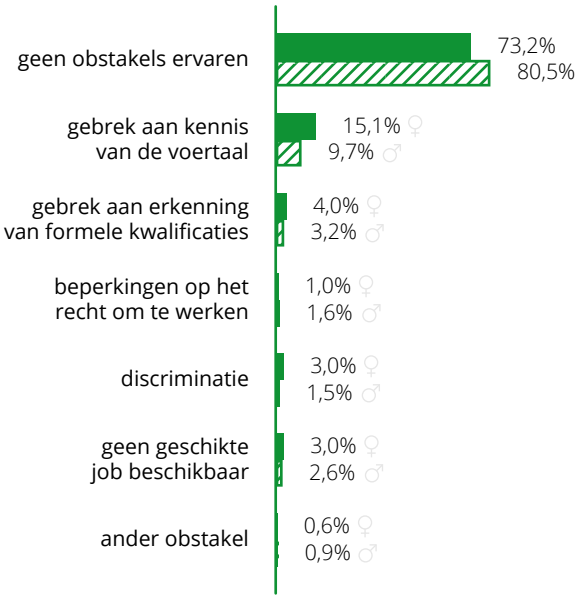
8 Adviesraad Migratie (2025). Talenten benutten. Het onbenutte arbeidspotentieel van migranten

graad van overkwalificatie (2021-2023, 15-64 jaar, Vlaams Gewest) naar geboorteland en geslacht

Bron: EU-LFS

aandeel personen geboren in het buitenland die obstakels ervaren hebben in het vinden van een geschikte job in België (2021, 15-64 jaar, Vlaams Gewest) naar belangrijkste obstakel en geslacht

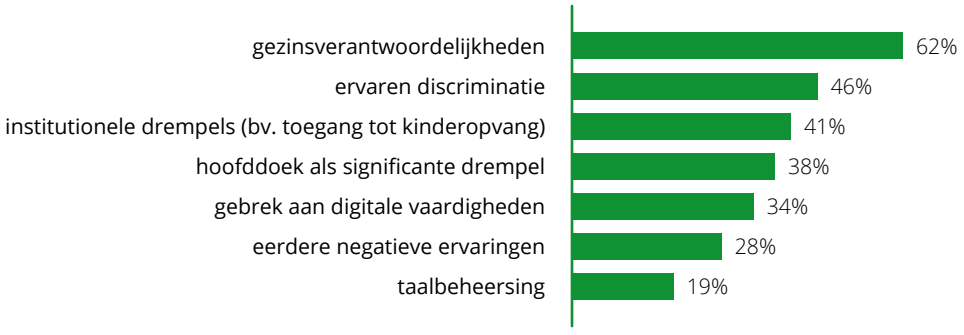

Bron: EU-LFS ad hoc module

- **Gezinssamenstelling**

Een groot aandeel van de vrouwen geboren buiten de EU in Vlaanderen is niet-beroepsactief (zie hierboven). **Bevragingen van niet-beroepsactieve vrouwen geboren buiten de EU tonen aan dat gezinsverantwoordelijkheden door hen wordt ervaren als de belangrijkste belemmering naar werk. Daarnaast ervaren deze vrouwen ook andere (institutionele) drempels naar werk**[9] zoals ervaren discriminatie en eerdere negatieve ervaringen op de arbeidsmarkt, vereiste administratieve procedures, een tekort aan taal- en digitale vaardigheden, etc.

belangrijkste ervaren drempels naar werk bij niet-beroepsactieve vrouwen met een migratieachtergrond (2020)

Bron: VDAB (2020), drempelonderzoek bij niet-beroepsactieve vrouwen met een migratieachtergrond

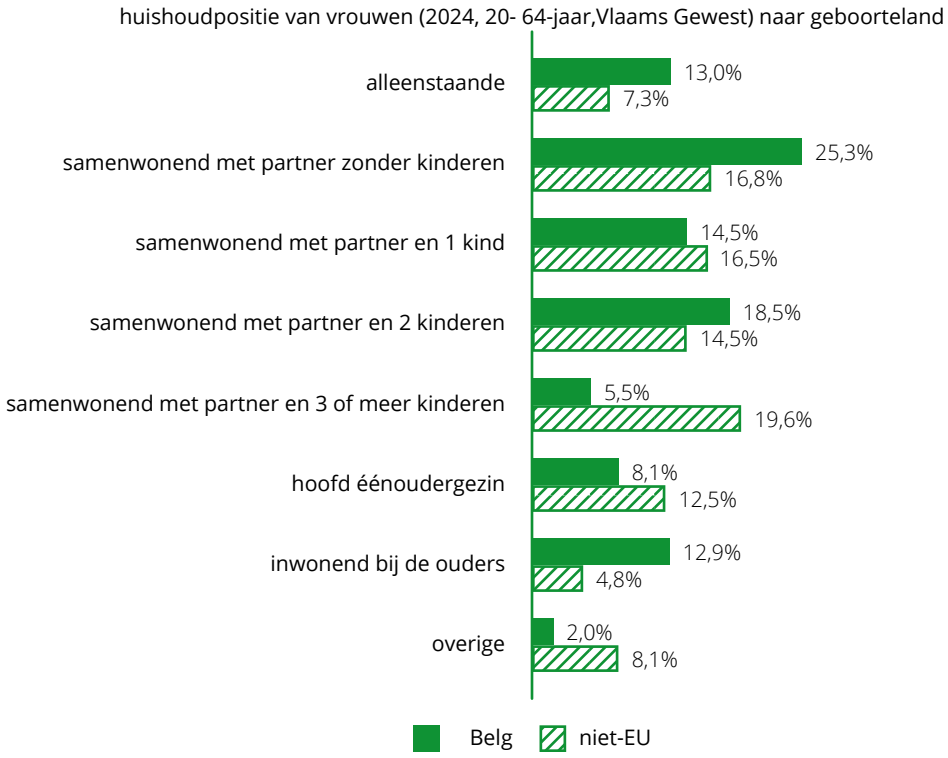
De arbeidsmarktpositie van vrouwen verschilt inderdaad naargelang ze (jonge) kinderen hebben, ongeacht hun geboorteland. Vrouwen met kinderen worden vaak geconfronteerd met uitdagingen gelinkt aan ouderschap. Bij mannen heeft het vaderschap daarentegen vaak een positief effect op hun werkzaamheid, ongeacht hun geboorteland[10].

9 VDAB (2020), drempelonderzoek bij niet-beroepsactieve vrouwen met een migratieachtergrond
10 OECD (2023), International Migration Outlook 2023, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/b0f40584-en.

Tegelijkertijd blijkt ouderschap een meer directe en sterkere impact te hebben op de arbeidsmarktpositie van vrouwen geboren in het buitenland. Zo toont onderzoek dat de werkzaamheidsgraad van migrantenmoeders in de OESO-landen gemiddeld 19 ppt lager ligt dan die van migrantenvrouwen zonder kinderen, terwijl dat verschil slechts 9 ppt is tussen autochtone vrouwen met en zonder kind. Dit heeft meerdere oorzaken, bv. het feit dat [11].

- **vrouwen geboren buiten de EU vaker dan mannen geconfronteerd worden met een conflict tussen werk en gezin.** Zij verminderen bij de geboorte van het eerste kind, o.a. door traditionele genderrollen, veel vaker hun werkuren of stoppen met werken. Het feit dat migranten, vooral kort na migratie, **minder de mogelijkheid hebben om terug te vallen op familiale of andere sociale netwerken**, draagt daar nog aan bij.

- vrouwen geboren buiten de EU in Vlaanderen in vergelijking met vrouwen geboren in België **vaker hoofd zijn van een eenoudergezin en vaker een gezin hebben met 3 of meerdere kinderen.** De werkgelegenheid van migrantenmoeders blijkt ook gevoeliger voor het aantal kinderen dan die van autochtone moeders[12].

Bron: Steunpunt Werk op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) - EAK

- **de geboorte van een eerste kind een groter negatief effect heeft op de arbeidsmarktparticipatie van vrouwelijke migranten dan op die van autochtone vrouwen**. Dit is niet alleen te wijten aan het ouderschap zelf, maar ook aan een sterke pad-afhankelijkheid van arbeidsmarkttrajecten voor en rond het ouderschap. **Het is de kloof tussen beide groepen in arbeidsparticipatie voor de geboorte en de instabiele werksituatie van vrouwen geboren buiten de EU (bv. omwille van precaire contracten) die dit effect verklaart. Deze instabiliteit beïnvloedt ook de toegankelijkheid en betaalbaarheid van kinderopvang voor vrouwen van niet-EU-herkomst**, wat de werkzaamheidskloof verder vergroot.

---

11 VDAB (2020), Niet "inactief", maar "anders-actief" drempelonderzoek bij niet-beroepsactieve vrouwen met een migratieachtergrond.; Kil, T., Neels, K., Van den Berg, L., & de Valk, H. (2015). Arbeidsmarkttrajecten van vrouwen met een migratieachtergrond voor en na de geboorte van een eerste kind. Over.Werk, (2), 127-134; Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. (2025). De positie van vrouwen van niet-EU-herkomst op de Belgische arbeidsmarkt. Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, p. 19-20.

12 OECD (2023), International Migration Outlook 2023, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/b0f40584-en.